

Leids watercongres houdt meningen enigszins verdeeld

De laatste vijf jaar heeft ons nationale water erfgoed een breed spectrum aan rapporten en studies opgeleverd. Veel is aan het papier toevertrouwd. Veel te veel vindt Peter van Rooij, lid van de IBO werkgroep. “Tot echt grote wapenfeiten op het gebied van samenwerking hebben al deze inspanningen niet geleid.” Sybe Schaap, voorzitter van de Unie van Waterschappen, is het daarmee volstrekt oneens. “Er is al heel wat van de grond gekomen”, zei hij aan het begin van het tweedaagse watercongres in Leiden op 15 en 16 september.

— Alexander Haje

Niet alleen de sprekers op de Nationale Conferentie Waterbeheer toonden zich zeer betrokken tot het water, ook dagvoorzitter Karst Jan Hoogsteen, directeur van Waterleidingmaatschappij Drenthe, mengde zich veelvuldig in de discussie die zich naar aanleiding van de onderwerpen ontspon. Onafhankelijk was Hoogsteen niet, integendeel, vol elan stortte hij zich als gespreksleider in de discussies die op het Leidse podium gevoerd werden. “Waarom zijn we met z’n allen zo weinig veranderingsbereid en graven we ons in”, opperde Hoogsteen. Hij stak niet onder stoelen of banken dat er in hem een groot pleitbezorger schuilt van een waterketenbedrijf. Daarin ligt de toekomst van een goede en werkbare samenwerking, vindt Hoogsteen, “en daarmee bewijzen we onze broodheer, de burger, een uitstekende dienst.”

— Discussie dus. Die ontbrandde al meteen na de eerste spreker op de eerste conferentiedag. Peter van Rooij, lid van de werkgroep IBO Bekostiging Waterbeheer, somde een lange lijst van schrifturen op die de watersector de laatste vijf jaar had voortgebracht. Zijn conclusie: Het waren slechts papieren hoogtepunten gebleken. “Telkens putten we hoop uit nieuwe initiatieven, maar telkens weer loopt het op niets uit.” En: “Misschien zijn we als sector

niet in staat om problemen op te lossen en samen aan het werk te gaan. Wat het Interdepartementaal Beleidsonderzoek heeft opgeleverd is het besef dat we nu eindelijk het papier eens moeten omzetten in handelen. Taken, rollen en verantwoordelijkheden moeten veel helderder zijn. Laten we nu eens niet denken in termen van landjepik. Zet één man in Brussel die alle waterbelangen behartigt.”

— Simplismen

— Voor Sybe Schaap werd de soep toch iets te heet opgediend. Het thema waar de voorzitter van de Unie over sprak was de samenwerking in de afvalwaterketen. Hoe kon Van Rooij nu eigenlijk beweren dat het er allemaal zo somber uitziet? “We hebben als sector wél veel gedaan. Denk alleen maar aan de enorme stap voorwaarts die er is gemaakt bij het reduceren van het aantal waterschappen. De praktijk is: er wordt wel degelijk samengewerkt. Nederland is echt in beweging.” Schaap waarschuwt er tegelijkertijd voor dat we vooral behoedzaam moeten zijn in die drang tot beweging en verandering. “Pas op voor een al te simplistische aanpak. Daarin schuilt een groot gevaar.” Zo’n simplisme is volgens Schaap het fenomeen waterketenbedrijf. “Wie garandeert mij dat dit model werkt in de praktijk? Misschien vergissen we ons schromelijk als we daar ons aan vast klampen.”

Ook het idee van één integrale waterrekening vindt Sybe Schaap een illusie. “Pas op voor wilde avonturen, hield hij zijn gehoor voor. Laat de dingen blijven waar ze nu zitten. Wat ik wel wil? Ik wil samenwerken. Zeker in de afvalwaterketen. Dat dit tijd en inspanning vraagt, dat is duidelijk.” Eerst is er dualisme, dan treedt er gewenning op en wordt er geluisterd naar elkaars meningen en raken partijen in gesprek, aldus de unievoorzitter. Vervolgens zoek je samen met elkaar naar goede oplossingen. Maar denk niet dat je door een paar snelle slagen iets van de grond krijgt. Daarin moet je investeren. “Doe vooral rustig aan.”, Zo luidt het devies van Schaap.

— Ook Theo Schmitz van de brancheorganisatie van drinkwaterbedrijven voelt zich minder aangetrokken tot de ‘cynicus’ Van Rooij. Hij zoekt aansluiting bij Schaap van de Unie. Echt nieuws is dat overigens niet, want zoals bekend hebben Unie en VEWIN samen een kantoor in Brussel geopend en spreken zij met één mond richting Europees Parlement. Er is dus al veel bereikt en ook Schmitz vindt dat er in de afvalwaterketen samen veel winst is te boeken.

— Knuppel

— Veel onderwerpen passeerden in de Sleutelstad de revue. Maar tot echt grote ontzetting leidde dit alles toch niet bij sprekers en toehoorders. Wat aanvankelijk hevige

Sybe Schaap: 'Oppassen voor een al te simplistische benadering'

leek te ontbranden, doofde zachtjes uit in een vriendelijk ogende nachtkaaars. Even flikkerde deze nog op toen tegen het eind van de tweede conferentiedag, die in het teken stond van water en ruimtelijke ordening, watergraaf Peter Glas van Waterschap De Dommel een klein knuppeltje in het hoenderhok gooide. Zijn presentatie richtte zich op de grondwaterproblematiek. Een onderwerp dat zowel in de praktijk als op papier de gemoederen bezighoudt. Glas stelde dat zowel het passieve als operationele grondwaterbeheer in handen zou moeten komen van de waterschappen. "NEE", klonk het uit de mond van de Gedeputeerde Water van de Provincie Flevoland, mevrouw Bouwmeester-den Broeder. "Het waterschap als grondwaterbeheerder? Dat niet. Het operationele grondwaterbeheer hoort thuis bij de provincie." Hoe beide bestuurders ook van mening verschilden, tot echte confrontaties kwam het niet. Tijdens het afsluitende uurtje discussiëren met enkele politici, waaronder de Tweedekamerleden Erik van Lith (CDA) en Jan Geluk (VVD), ging het er eveneens vriendelijk en hoffelijk aan toe. En daarmee lijkt Unievoorzitter Sybe Schaap het gelijk aan zijn zijde te krijgen: Het dualisme in de watersector maakt langzaam maar zeker plaats voor een constructief gesprek. Maar hoe vruchtbaar die samenwerking op termijn zal zijn en in welke concrete vorm zij wordt gegoten, daarvoor zullen nog de nodige collectieve inspanningen moeten worden verricht."

'Een discussie in gang zetten'
Peter Glas, Watergraaf van Waterschap De Dommel, had gehoopt dat de discussie over het 'Waterschap als grondwaterbeheerder, ja of nee?' iets meer handen en voeten had gekregen op de Leidse waterconferentie. Behalve de gedeputeerde van Flevoland, die haar afkeuren krachtig liet klinken, bleef een verdere gedachtenwisseling uit. "Terwijl het onderwerp toch niet zo maar uit de lucht is gegrepen", zegt Glas. "Het vraagt wel degelijk serieuze aandacht. Kijkend naar de burger zorgt het huidige grondwaterbeheer voor de nodige onduidelijkheid. In Brabant is het bijvoorbeeld mogelijk dat de provincie een onttrekkingsverbod van (beregening)grondwater opheft en dat het waterschap tegelijkertijd een onttrekkingsverbod voor oppervlaktewater instelt. Hoezo integraal waterbeheer? vraag ik mij dan af. Kortom, er is nog een aantal gebieden waar de verantwoordelijkheid voor het grondwaterbeheer voor veel vaagheid zorgt." Volgens Glas valt er daarom veel voor te zeggen om het operationeel beheer van alle onttrekkingen en infiltraties bij het waterschap onder te brengen. Het beantwoordt aan de roep om te komen tot meer eenduidigheid en efficiency, meent hij. "Één loket voor de burger en

alle operationele kennis onder één dak. De provincie blijft onveranderd de strategisch waterbeheerder, maar wij doen het operationele werk." Volgens de Dommelse watergraaf blijft het belangrijk om discussies in gang te zetten waardoor je waterpartijen dwingt om over bepaalde zaken na te denken en daarover in dialoog te gaan. Glas: "Toch blijkt dat in de praktijk nog wel eens lastig. Als ik poneer dat het operationele waterbeheer in goede handen zou zijn bij de waterschappen, dan zeg ik dat niet zomaar. Ik vind dat je, kijkend naar de feiten, bereid moet zijn om als betrokken partij bestaande zaken onder de loep te nemen en de wil moet tonen die te veranderen. Maar uit de reactie van de gedeputeerde van Flevoland blijkt dat zoiets in de praktijk toch niet zo eenvoudig is. Wanneer een van de partijen de hakken in het zand zet, is het heel moeilijk om een opening te vinden om over dit soort onderwerpen van gedachten te wisselen."

